

Sygn. akt VII U 2107/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: apl. adw. Aneta Zdziarska-Krawczyk

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014 r. na rozprawie w W.

sprawy A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem zainteresowanego (...) Sp. z o.o. w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 2 lipca 2013 r.; znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że A. R. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu jako pracownik u Płatnika składek (...) Sp. z o.o. od dnia 14 grudnia 2012 do dnia zakończenia stosunku pracy z podstawą wymiaru składek na te ubezpieczenia wynoszącą 9 000 zł brutto miesięcznie.

Sygn. akt VII U 2107/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. R. w dniu 5 sierpnia 2013 roku, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołał się do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, od decyzji wyżej wskazanego organu rentowego z dnia 2 lipca 2013 r., znak: (...), dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym, zarzucając nieprawidłowe zastosowanie art. 83 § 1 k.c., oraz art. 58 § 1 k.c.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, iż nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem ZUS, iż zawarta pomiędzy odwołującym a płatnikiem składek (...) sp. z o.o., umowa o pracę cechowała się pozornością lub też zawarta była w celu obejścia przepisów ustawy.

W treści odwołania, ubezpieczony podnosił iż Zaskarżona decyzja została wydana na podstawie nieprawidłowo ustalonego stanu faktycznego. W ocenie Skarżącego pominięto w szczególności etap poprzedzający zawarcie umowy o pracę, fakt świadczenia przez A. R. pomocy (...) sp. z o.o. polegającej m.in. na braniu udziału w rozmowach z partnerami, bankami.

Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, iż skarżący podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 14 grudnia 2012 r. (k. 2-6 a.s).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie złożonej do tut. Sądu w dniu 24 sierpnia 2013 roku wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że pomiędzy (...) sp. z o.o., a A. R., nie został nawiązany i nie powstał faktycznie stosunek pracy, a sporządzona przez strony, umowa był fikcyjna. W ocenie Zakładu zgłoszenie A. R. do ubezpieczeń przez płatnika (...) sp. z o.o., miało na celu tylko uzyskanie świadczeń z tytułu ochrony ubezpieczeniowej, przez co zawarcie powyższej umowy było czynnością podjętą dla pozoru lub czynnością sprzeczną z zasadami współżycia społecznego.

Wobec powyższego ZUS uznał, iż zaskarżona decyzja została wydana w sposób prawidłowy, a odwołanie ubezpieczonej winno podlegać oddaleniu.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. prowadzi działalność od 2008r., od początku jej istnienia prezesem zarządu spółki jest H. R.. W dniu 14 grudnia 2012 r., (...) sp. z o.o. zawarła z A. R. umowę o pracę którą w imieniu spółki podpisała prezes zarządu H. R., będąca żoną odwołującego się. Zgodnie z powyższą umową do zakresu obowiązków w/w należało reprezentowanie firmy, dbanie o jej wizerunek, podpisywanie umów z kontrahentami, aktywne prowadzenie negocjacja handlowych i finansowych, przygotowania prezentacji, realizowanie wyznaczonych celów w firmie, utrzymywanie relacji z dotychczasowymi klientami.

Motywy dla zawarcia powyższej umowy była chęć poszerzenia działalności spółki poprzez otwarcie przedszkola. (dowód z zeznań H. R. k. 77, dowód z wyjaśnień strony - A. R. k. 76,)

W okresie od 14 grudnia do 9 marca 2013r. spółka, korzystając z pomocy I. S., prowadzi działania mające na celu znalezienie nieruchomości spełniającej wymogi niezbędne dla otworzenia przedszkola, czym zajmuje się A. R., który wielokrotnie kontaktuje się w powyższym okresie z I. S.. (dowód z zeznań I. S. k. 73)

Ponadto w tym okresie A. R. prowadził czynności związane z zarządaniem mieniem Spółki oraz kontaktem z bankami, kontrahentami. (korespondencja e-mail k. 39 – 62,)

Do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął wniosek o wypłatę A. R. zasiłku chorobowego od dnia 9 marca 2013 r. w związku z czym ZUS wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające mające na celu sprawdzenie prawidłowości zgłoszenia w/w do ubezpieczeń społecznych, w związku z którym, w wyniku przeprowadzonych kontroli przyjął, iż umowa o pracę zawarta między A. R. a (...) sp. z o.o. została zawarta w celu obejścia prawa, a intencją A. R. i płatnika składek było uzyskanie świadczeń przez w/w bez świadczenia przez niego pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wobec braków materiału dowodowego na etapie postępowania przed organem administracji, dla ustalenia stanu faktycznego istotne stały się materiały przedstawione przez odwołującego się stanowiące dowód podejmowania czynności jako pełnomocnik pracodawcy (komunikacja e- mail k. 39 – 62.) jak również zeznania świadków I. S. k.73, M. M. k. 73- 74, A. K. k. 74-75, H. R. k. 77 oraz zeznań odwołującego się k. 77.

Okoliczności ustalone na podstawie zeznań wszystkich świadków oraz odwołującej wzajemnie się uzupełniały. Korespondowały także ze zgromadzoną dokumentacją akt sądowych oraz akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wobec powyższego należało uznać je za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia.

Nadto, Sąd nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego ds. rachunkowości i wyceny przedsiębiorstw na okoliczność sytuacji majątkowej płatnika składek oraz wniosku o przeprowadzenie dowodu z deklaracji VAT płatnika, gdyż ich przeprowadzenie nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności z uwagi na fakt, iż nie mogło dostarczyć odpowiedzi na pytanie czy A. R. faktycznie świadczył pracę w spółce (...) sp. z o.o.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie A. R. od decyzji organu rentowego z dnia 2 lipca 2013 r., znak: (...) jest uzasadnione.

Na wstępie rozważań prawnych niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazuje, iż „postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego oraz prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy...” (Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 20 maja 2004 roku, II UK 395/03, OSNAPiUS rok 2005, Nr 3, poz. 43.). Zdaniem Sądu Okręgowego przedmiotowe stanowisko Sądu Najwyższego pomimo faktu, iż odnosi się bezpośrednio do kwestii związanej z ubezpieczeniami rentowymi, to jednak na zasadzie analogii znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, albowiem tezy tam zawarte stanowią normy uniwersalne dotyczące bezpośrednio problematyki odwołań od decyzji organu rentowego. Ponadto stanowisko Sądu Najwyższego uwidacznia, że wiążący w sprawie jest stan prawny obowiązujący w chwili wydawania decyzji.

W aspekcie powyższego wyводу Sąd stwierdza, że nadrzędną kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było jedynie rozstrzygnięcie czy ubezpieczony A. R. faktycznie od dnia 14 grudnia 2012 roku podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu.

W tym względzie zdaniem Sądu należy dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity z 2007 roku, Nr 11 poz. 74 z późn. zm.). Zauważyć należy, że zgodnie z art.6 ust 1 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 (nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie), osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Ponadto w myśl art.13 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Opierając się jedynie na powyższych zapisach ustawowych zauważyć należy, że nawiązanie przez ubezpieczonego A. R. stosunku pracy z (...) Sp. z o.o., skutkowało objęciem odwołującego się ubezpieczeniem społecznym.

Organ rentowy w swojej decyzji kwestionuje skuteczność umowy zawartej pomiędzy płatnikiem a odwołującym się. Zadaniem Sądu stało się ustalenie czy powyższa umowa została zawarta przez strony jedynie dla pozorów, a ich działanie miało w istocie na celu wywołanie innego skutku, tj. obejścia przepisów prawa mającego na celu objęcie odwołującego ubezpieczeniem.

Zgodnie z dyspozycją art.83 § 1 k.c., nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Tym samym organ rentowy podważył w trybie postępowania administracyjnego zasadność objęcia ubezpieczonego ubezpieczeniem społecznym wskazując, iż umowa o pracę zawarta pomiędzy Stronami w

dniu 14 grudnia 2012 roku zawarta została pozornie w celu obejścia przepisów prawa (tj. w swojej istocie nawiązanie stosunku pracy zmierzało tylko do uzyskania przez odwołującą zabezpieczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego).

Nadto organ rentowy wskazuje iż przedmiotowa czynność prawna, została dokonana z naruszeniem dyspozycji art. 58 § 2 k.c., tj. czynność ta pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w zakresie w jakim dąży wyłącznie do uzyskania świadczenia z funduszu ubezpieczeń społecznych.

Sąd odnosząc się do elementu dotyczącego pozorności umowy o pracę zauważa, iż zgodnie z poglądem zaprezentowanym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2012 r. z pozornością czynności prawnej mamy do czynienia wówczas, gdy strony swobodnie i z rozmysłem kreują czynność prawną ujawnioną, której treść nie stanowi odzwierciedlenia ich faktycznych zamiarów. Innymi słowy strony stwarzają pozór rzeczywistego dokonania czynności prawnej, podczas gdy tak naprawdę nie chcą wywołać żadnych skutków prawnych lub też wywołać inne, niż w pozornej czynności deklarują.

(wyr. SN z dn. 26.06.2012 r., I UK 27/12, Legalis Nr 537340)

Kolejno, w/w orzeczeniu, Sąd Najwyższy wskazuje iż: „Prawo polskie nie wymaga, by po stronie osób składających oświadczenie woli dla pozorów występował zamiar zmylenia czy też oszukania osób trzecich. Konieczne jest jednak, by zachodziła sprzeczność między tym, co strony deklarują na zewnątrz, a tym do czego w rzeczywistości dążą. Oceniając od strony woli można zatem rozróżnić dwie podstawowe postaci pozorności: - pozornosc czystą, zwana też bezwzględna lub absolutną, kiedy to strony, dokonując czynności prawnej, nie mają zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych. W ich sferze prawnej nic się nie zmienia, a jedynym celem ich zachowania jest stworzenie u innych przeświadczenia, że czynność prawna, w takiej postaci jak ujawniona, została w rzeczywistości dokonana; - pozornosc kwalifikowaną, względną, zwana też relatywną. Strony zawierają czynność prawną pozorną tzw. symulowaną dla ukrycia innej, rzeczywistej przez te strony zamierzonej i dokonanej” (czynność ukryta tzw. dysymulowana). Rzeczywistym zamiarem stron jest wywołanie innych skutków prawnych niż wynikałoby to z treści ujawnionych oświadczeń. Jest to najczęściej występujący w praktyce przypadek pozorności.

Dokonując analizy niniejszej sprawy przez pryzmat powołanego orzeczenia Sądu Najwyższego, zauważyć należy, że kluczowym dla sprawy było ustalenie czy faktycznie była świadczona praca w związku z umową zawartą pomiędzy ubezpieczonym a (...) Sp. z o.o. Sąd w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe wskazuje, iż umowa zawarta pomiędzy stronami miała charakter umowy o pracę, albowiem spełniała naczelną przesłankę wynikającą z art. 22 § 1 k.p. W myśl przepisu, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie, w tym przede wszystkim dowody na okoliczność stanu zatrudnienia A. R. tj. dowód z zeznań świadka z zeznań I. S. oraz H. R. przesłuchanej w charakterze strony, a także dowód z przedstawionych w sprawie wydruków korespondencji poczty elektronicznej - potwierdzą faktyczne świadczenie przez odwołującego pracy na rzecz (...) sp. z o.o.

Zważyć należy, iż w/w dowody korespondują również z dowodem z zeznań świadków M. M. i A. K., które wprost wskazują że A. R. wykonywał w imieniu pracodawcy czynności objęte zakresem stosunku pracy poprzez zadania związane m.in. z kontaktem z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując w toku sprawy potwierdzono, że odwołujący i spółkę (...) Sp. z o.o. łączył stosunek pracy na podstawie umowy o pracę. Podkreślenia wymaga, że z tytułu tego zatrudnienia zainteresowany opłacał za ubezpieczonego obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne. Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że to na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli (przy

przyjęciu pozorności umowy o pracę) – (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2010 r. sygn. akt II UK 149/09).

Dokonując analizy zasadności stanowiska ZUS co do fikcyjności umowy o pracę z dnia 14 grudnia 2012 roku, Sąd, zważywszy, iż okoliczności wskazywane przez organ rentowy w treści decyzji z dnia 2 lipca 2013 rok (oraz następnie wyrażane stanowisko w toku postępowania sądowego) jako uzasadniające wysunięcie stwierdzenia o nie podleganiu przez odwołującego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy o pracę w (...) sp. z o.o. - są niewystarczające do zajęcia takiego stanowiska. Przede wszystkim tezy organu rentowego nie zostały poparte dostatecznie uzasadnionymi okolicznościami. Zdaniem Sądu zarzuty przedstawione przez organ rentowy, które stanowiły podstawę spornej decyzji są nieuzasadnione.

W ocenie Sądu, zawartej przez strony umowie o pracę nie można zarzucić wady pozorności, a formułując taki zarzut organ rentowy powziął w efekcie błędnego ustalenia stanu faktycznego skutkującego niezasadnym przyjęciem, iż odwołujący się nie świadczył na rzecz (...) sp. z o.o. pracy. Mieć należy na uwadze, że w toku postępowania przed Sądem odwołujący wykazał zarówno fakt zatrudnienia w w/w spółce jak również to, że wykonywał czynności należące do zakresu jego obowiązków.

Konkludując Sąd Okręgowy w oparciu o materiał dowodowy zebrany w przedmiotowej sprawie, po przeprowadzeniu postępowania sądowego zgodnie z powołanymi powyżej przepisami, na podstawie **art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.** orzekł jak w sentencji wyroku, albowiem decyzja organu rentowego z dnia 2 lipca 2013 r. znak: (...) została wydana niezgodnie z prawem, w szczególności w oparciu o błędne ustalenia stanu faktycznego przez organ rentowy.